

te Vianen is overleden, doch het is hem tot heden niet gelukt dit portret terug te vinden. De schrijver acht het niet uitgesloten, dat nog enige andere portretten van zijn hand kunnen zijn, o.a. dat van Jan Hanneman en Alijt Dircksd. Gotschalk, in 1582 geschilderd, door — naar werd aangenomen — de reeds vermelde „Rudolf van Antwerpen”. En nog verder gaande, meent Pelinck ook het portret van een 23-jarige apotheker, van 1590, in het Centraal Museum, binnen de kring te moeten betrekken.

Het enige met volkomen zekerheid aan Roelof Willemsz. toe te schrijven werk, is dus tot heden de portretgroep van de familie Douza, in de Lakenhal te Leiden. Het is enigszins stijf gecomponeerd en de toen geldende „moderne” opvattingen zijn nauwelijks aanwezig, maar het is met alle accuratesse en degelijk vakmanschap verwerkt. De bijdrage van de heer Pelinck is voor onze kennis en inzicht van de Utrechtse schildersschool uit die jaren, waaruit de berichten en kunstwerken uiterst schaars zijn, zeer belangrijk. Dat Janus Douza een Utrechtse schilder voor de opdracht heeft verkozen, laat zich verklaren, door de vele relaties die zijn vrouw met Utrecht had. Zijn zoon Dirck was daar ook 3 November 1580 geboren.

Sw.

ARCHAEOLOGIE UIT DE LUCHT.

Dat fotografie uit de lucht ook aan de oudheidkunde belangrijke diensten kan bewijzen, wordt sedert eenigen tijd algemeen erkend; maar zooals met nieuwe hulpmiddelen doorgaans gebeurt, wordt ook de waarde van de luchtfotografie in dit opzicht wel eens overschat.

In het Tijdschrift van het Kon. Aardrijkskundig Genootschap, 65, 1948, blz. 624 en volgende, drukt Dr. P. J. R. Modderman enkele luchtfoto's af die voor de oudheidkunde van belang zijn. Hier interesseert ons een prachtige foto van het Huis Heemstede onder Houten; zij is door de geallieerde luchtmacht genomen in den laatsten oorlogswinter, met sneeuw en laagstaande zon. Deze omstandigheden doen ook een gering reliëf van den bodem goed uitkomen. De schrijver merkt achter Heemstede een cirkelvormig walletje op, dat hij als het spoor van een ronde sterkte herkent; „navraag ter plaatse” bevestigde dit vermoeden. — Hiermee zou Utrecht een monument rijker zijn geworden.

Evenwel kan men op de foto rondom dezen „ronden burcht” sporen zien van tuinaanleg (vijvers, paden), waarvan de „burcht” een organisch onderdeel uitmaakt; vanuit den „burcht”, die in de as van het park ligt, strekt zich achterwaarts nog een laan uit.

Klaarblijkelijk hebben wij hier te doen met sporen van de eens beroemde tuinen van Heemstede, die zich aanvankelijk ver uitstrekten, maar na 1720 werden verkleind (Tegenwoordige Staat II, blz. 387). In al zijn pracht vinden wij dezen parkaanleg in een reeks gravure's van Moucheron (R. A. Utrecht, top.atlas, 1471). De „burcht" blijkt een... vijver, de „groote kom", te zijn. — Misschien was de tweede „ronde sterkte", die de schrijver aanwijst in de weilanden ter zijde van het kasteel, en waarvan hij bij navraag ter plaatse geen enkel gegeven kon verkrijgen, als dergelijke vijver bedoeld; dan zou een nog veel grooter park geprojecteerd zijn geweest.

Luchtfoto's mogen ons opmerkzaam maken op bijzonderheden in den bodem, maar men spare ons voor dateeringen uit de lucht.

J. H. JONGKEES.

BOEKBESPREKING.

Dr. M. L. Muller: Aan de poort van het leven: herinneringen van een vrouwenarts. Met een woord vooraf van dr. M. J. E. M. Steijns en illustraties van J. W. Dulkenraad, Utrecht-Antwerpen. A. W. Bruna & Zoon. (244 blz.).

De historie van een stad wordt mede gevormd door zijn inwoners. Ongenoemde werkers, die elk op eigen terrein hun bijdrage leveren tot de groei en bloei van de stad. Maar soms treedt een figuur uit de grijsheid van de historie naar voren, hetzij omdat zijn leven en werk door anderen werd geschetst, hetzij omdat hij zelf zijn herinneringen te boek heeft gesteld.

Zulk een figuur is ook de bekende vrouwenarts dr. Muller, die in de gruwelijke jaren van de bezetting de stad, waar hij ontelbaren tot zegen is geweest, moest verlaten, om in het kamp te Barneveld de dood te vinden. Dit zijn niet alleen herinneringen aan een drukke medische practijk van een hoogstaand arts, die zijn werk met vreugde, trots en dankbaarheid verrichtte, maar er ligt tevens een stukje geschiedenis van Utrecht in vastgelegd. Niet omdat het boek tal van belangrijke historische gegevens boekstaaft, of omdat daarin opzienbare historische feiten werden gememoreerd, maar omdat het een beschrijving geeft van het leven in die stad in een bepaalde periode, met zijn gewone, kleine en op zichzelf onbelangrijke gebeurtenissen van het dagelijkse leven, die gedurende die periode de sfeer hier hebben bepaald en omdat daarin bovendien zo nu en dan eens iets wordt verteld over mensen, die soms bij name zijn genoemd, en waaronder er zijn, die tot de grote figuren in de historie van de universiteit mogen worden gerekend. Maar niet het minst ook omdat deze herinneringen een beeld geven van het werk en de persoon van de schrijver zelf, die een dier nobele figuren is, die de historie van een stad luister bijzetten, ook al zullen zij dan in de geschiedenis terugwijken voor allerlei andere op de voorgrond tredende feiten. Deze factoren wettigen een vermelding van dit boek ook in een maandblad, dat aan de geschiedenis van „Oud-Utrecht" is gewijd.